

‘McDonalització’ universitària

JAUME LÓPEZ HERNÁNDEZ

POLITÒLEG

Ho confesso: sóc un ‘fals’ associat, el sou m’ha baixat un 60% en dos anys i parlaré de la universitat

Ho confesso. Sóc un fals associat. Doctor per la Pompeu Fabra, màster per la London School of Economics. Professor que cada setembre (i ja fa més d’una dècada) renova el seu contracte, que mai ha tingut una paga extra sencera, amb més de quaranta anys. No em queixo, ni m’he queixat mai. Per mi ensenyar és una opció personal que puc exercir de formes diverses i fins i tot, si cal, sense estar en les millors condicions contractuals. La meva *falsedat* (dedicar-me principalment a la docència sense ser-ne titular o similar) m’ha fet mereixedor d’una reducció del 60% del meu sou en els dos darrers anys. Però de moment estic de sort de no ser uns dels centenars d’acomiadats (perdó, no renovats) per les universitats catalanes.

Dit això, que permet contextualitzar el lector sobre la meva possible perspectiva, parlaré del que més em preocupa: la universitat. Voldria centrar-me en els canvis de plantejament experimentats en els darrers anys i que les retallades actuals han contribuït a evidenciar i a aprofundir. La universitat ha sofert el que en podríem dir un procés de *macdonalització* amb tot el que això significa en una doble vessant: segmentació i precarització d’una part important dels llocs de treball (professors); tracte estupiditzador dels, ara, clients (estudiants), a qui es pretén vendre un producte estandarditzat, vistós i insípid. Qualsevol procés de *macdonalització* implica una reorganització sistemàtica fonamentada en tres criteris: eficiència, computabilitat i control/estandardització.

Des que les universitats es van llançar a la recerca d’eficiència sem-

bla haver passat a un segon pla l’eficiència, és a dir, l’objectiu de formar “costi el que costi” (naturalment, sempre dins del límit d’una restricció pressupostària). Ara cal, sobretot, ser eficient, optimitzant la relació entre costos i beneficis en diverses dimensions: diners, hores lectives, esforç. Naturalment, d’entrada l’eficiència no té res de dolent, però malauradament acaba pervingint la lògica amb què es plantegen els reptes i objectius, a més de requerir l’elaboració constant d’indicadors per elaborar rànquings comparatius que han passat de ser un subproducte de la pròpia qualitat a esdevenir un objectiu prioritari. L’obsessió per aconseguir ser reconegut com a *campus d’excel·lència*, o *doctorat acreditat* n’és un exemple.

A més, sembla que el que no és avaluable no existeix. La computabi-

litat afecta professors i estudiants. Pel que fa als professors hem vist com en la darrera dècada la qualificació del professor (i la seva contractació i permanència) depèn per sobre de tot de la publicació en un conjunt de revistes acadèmiques, al seu torn, també indexades. Això ha permès acabar amb certs amiguismes, però ens ha portat cap a l’obsessió per la publicació, supeditant en molts casos l’interès social de la temàtica a l’interès acadèmic, circumscrit a unes poques revistes si es tracta de fer-ho en les que puntuen més. Publicar més sobre menys, o variacions ridícules del mateix article per engrandir la necessària llista de publicacions, esdevenen una estratègia per a la supervivència i un nou esglaó de la ja prou alta torre d’ivori.

I la docència? Passa clarament a un segon pla. Com bé saben prou

bé els estudiants, un bon professor i un acadèmic amb moltes publicacions no són sinònims. Com que la docència està poc computabilitzada en els actuals termes, només queda l’incentiu poc atractiu dels triennis o quinquennis de dedicació docent que no computen qualitat sinó anys de docència. (En tot cas, però, aquest criteri no és aplicat als professors associats.) L’únic índex poderós que sí que s’associa a la docència és el nombre d’aprovats. Els rànquings i les comparacions internes pressionen els estudiants per aconseguir nivells de rendiment elevats en què un alt percentatge de suspesos és, per sobre de tot, un malaurat inconvenient. Tanmateix, la nova avaluació continuada resultant del pla Bolonya, amb seminaris constants, aconseguir minimitzar aquest risc. Els estudiants de més baix rendiment resulten més controlats, és cert, però també ho és que els més brillants acaben avorrint-se amb exercicis insubstancials fets a corre-cuita. Més control, més estandardització, menys maduresa.

La *macdonalització* s’imposa en molts altres àmbits de la vida econòmica i social, no és exclusiva de la universitat, i ha portat a certa confusió. Probablement quan els estudiants es queixen equivocadament de la privatització de la universitat estan fent referència a aquest estat de coses. De fet, què importa si segueix sent de titularitat pública si es comporta com si la regissin les lògiques que trobem al mercat? Un McDonald’s és un McDonald’s independentment de qui en sigui el propietari. Tot plegat mereix un debat que va molt més enllà de la falsa polèmica sobre els falsos associats.

MANOLO GARCÍA

CARTES I MISSATGES

I l’orgue del Vendrell?

Escric aquesta carta com a comentari a l’article publicat en l’edició del diari ARA del dia 12 sobre els orgueners (*El bon ofici d’orguener*, pàgina 26). Considero que el reportatge se centrava massa en els orgues de Barcelona i també en els que poden ser més coneguts i representatius, com l’orgue de Montserrat i el del Palau de la Música. Però en canvi en el reportatge no es feia menció de l’orgue del Vendrell.

L’orgue del Vendrell és sens dubte una peça única i valuosíssima del patrimoni musical català i internacional. I no obstant això, els mitjans no n’han fet gaire difusió. I d’una peça com aquesta n’hauríem d’estar ben orgullosos, ja que precisament aquest orgue barroc és l’únic de tot l’Estat que fusiona els elements ibèrics amb els francogermànics, de manera que s’aconsegueix així la possibilitat d’interpretar peces que la resta d’orgues, per culpa de les seves limitacions físiques i tècniques, no poden incloure en el seu repertori. Dit això, permeteu-me que us

recomani el cicle de concerts que organitza l’Associació d’Amics de l’Orgue del Vendrell.

ADRIÀ GUXENS CHAPARRO
TARRAGONA

Ho heu endevinat

El Josep no farà les reformes a la cuina que pensava fer fa sis mesos. El Lluís i la Montse volien la parelleta, però ja han abandonat la idea. La Núria no canviarà de cotxe, al cap i a la fi el que té encara funciona. La Marta ha revisat el seu armari de primavera estiu i com que afortunadament té de tot no comprarà res de temporada. El Jordi i la Laia no aniran a Roma aquest estiu. El Jesús i la Sara han anul·lat la seva estada aquesta Setmana Santa a la Vall d’Aran.

En tots els casos que acabo d’esmentar la raó de les privacions és la mateixa: massa retallades de sou.

Però si atenem a les declaracions que el conegut economista i professor de la Universitat de Colúmbia Xavier Sala i Martín va fer fa pocs dies al programa *Versió RACI*, es veu que tots

aquest amics meus encara han “rebut” poc. Ho heu endevinat? Sí, esclar, són funcionaris!

MERCÈ ARBIOL
PLATJA D’ARO

Puntualització

Molt Honorable President de la Generalitat, fa uns dies vaig llegir una entrevista on comparava el procés que Catalunya ha de fer envers Espanya amb l’emancipació que ha de fer tot fill en un moment donat, i recordava que després de l’emancipació és bo que el fill mantingui una bona relació amb el seu progenitor.

Sento discrepar de la seva apreciació. En primer lloc, fa quasi tres-cents anys la relació entre els dos estats no va començar sent paternofamiliar, sinó que era una relació entre dos individus adults. En aquesta relació, un dels dos individus va envair l’altre amb violència, segrestant-lo i explotant-lo de totes les maneres possibles.

Però si prefereix comparar-ho amb una situació familiar, ara que donem tanta importància als valors em sembla adient aduir que un pare que abusa del fill des del

mateix moment de néixer, que a mesura que creix l’utilitza sempre en benefici propi, que quan ja és adult i autosuficient segueix espoliant-lo i degradant-lo com a persona, negant-li drets tan fonamentals com la llengua i la identitat, rebaixant-lo enfront dels seus germans en pro d’un bé comú... crec, senyor president, que en aquesta situació el que un fill ha de fer no és emancipar-se. Ha de dir prou, marxar de casa, independitzar-se i no tornar a mirar la cara del seu pare, perquè dir-ne *pare* és una vergonya i una indignitat.

Segurament el moment de prendre la decisió mai no és l’adequat, però per sobre de saber si cap moment és el favorable hi ha la dignitat, l’honorabilitat de l’individu i el dret de decidir viure sol sense aquesta família insuportable.

JOAN BORRÀS SERRA
BARCELONA

Les cartes enviades pels lectors han de tenir un màxim de 1.000 caràcters. El diari es reserva el dret de resumir-les. Els seus autors hi han de fer constar nom i cognoms, adreça postal i electrònica, número de carnet d’identitat i un telèfon de contacte. Les cartes no es respondran.

Podeu expressar-vos al diari a través de la web www.ara.cat, i per les següents vies:

[@diariARA](https://twitter.com/diariARA) facebook.com/diariARA cartes@ara.cat Carrer Diputació, 119, 08015, Barcelona Fe d’errades: opinio@ara.cat